

Genesis 17 : 9-27**TEKST: Genesis 17 9 — 27**

De laatste maal gemeente, hebben wij samen gesproken over de eerste verzen van Gen.17. Wij zagen toen, dat en hoe God met Abraham en zijn nageslacht een verbond der genade heeft opgericht en welke gevolgen dat had voor Abraham, als ook voor de gedachten, die nog uit hem zouden voortkomen. Nu is het onze roeping en taak met elkander te spreken over de verbondseis. Viel dus de vorige maal de nadruk op de verbonds belofte, thans komt de Heere tot ons, in het bijzonder in het negende en tiende vers:

Gij nu zult mijn verbond houden, gij en Uw zaad na U in hun geslachten. Dit is mijn verbond, dat gijlieden houden zult tussen mij en tussen U en tussen Uw zaad na U, dat al wat manlijk is besneden worde. En gij zult het vlees Uwer voorhuid besnijden en dat zal tot een teken zijn van het verbond tussen Mij en U.

Daarin zien wij, dat de Schrift niet alleen beloften geeft, maar ook eisen. En dat deze eisen niet alleen behoren tot de wet, ook in de bediening van het verbond der genade komt de Heere met verplichtingen, met roeping en eis. Daarvan geeft ons Doopformulier zo'n ontroerend schoon getuigenis, wanneer het zegt: Ten andere worden wij vermaand door de doop tot een nieuwe gehoorzaamheid, n.l. dat wij deze enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest aanhangen, betrouwen en liefhebben van ganser harte, van ganser ziele, van ganzen gemoede en met alle kracht, de wereld verzaken, onze oude natuur doden en in een godzalig leven wandelen. Er staat in deze afdeling "over- mits in alle verbonden twee delen begrepen zijn". En nu moeten wij het dus hebben over het tweede deel, de eis, die klinkt in dat verbond der genade. Dat doet niets af aan het eenzijdig of wel monopleurisch karakter van het verbond der genade. Want één en andermaal zagen wij reeds, dat de partijen of de delen in dit verbond der genade zo ongelijk zijn, dat de oprichting haast te vergelijken is met een testament, een waarin de ene partij niets anders doet dan geven en de andere partij niets anders doet dan ontvangen. Maar willen wij de rijkdom van de Schriftuurlijke gegevens toch aan alle zijden verwerken, dan zullen wij toch ook oog moeten hebben voor de verantwoordelijkheid. van het tweede deel, of de andere partij, n.l. de verplichting tot een nieuwe gehoorzaamheid. En deze gehoorzaamheid bestond voor Abraham in het ontvangen van het teken des verbonds, n.l. de besnijdenis.

Het is voor het eerst, dat hier in de Schrift over de besnijdenis gesproken wordt. En hoewel het waarschijnlijk reeds bij vele volken rondom Abraham een gebruikelijk teken was, was het Abraham onbekend. Verscheidene volken rondom Abraham hadden dit reeds lang in gebruik.

Het is uit de geschiedenis te bewijzen, dat de Egyptenaren, de Ethiopiërs, de Phoeniciërs in Amerika, inwoners van de Zuidzee-eilanden en ook bij negerstammen in Zuid-Afrika de besnijdenis voorkwam, terwijl daarentegen de Kanaanieten en de Filistijnen vooral, onbesneden waren. Een uitdrukking, die we in de Schrift nogal eens tegen komen, luidt toch: die onbesneden Philistijn. De besnijdenis is naar het Woord Gods het wegnemen van een deel van de huid aan het manlijk geslachtslid. De volkeren, die dit in gebruik gehad hebben, hebben dit buiten de kring van de openbaring gedaan ter bestrijding van de onreinheid en onvruchtbaarheid. Zij hebben daar hun eigen cultische, ceremoniële en soms hygiënische redenen voor gehad. Maar de besnijdenis buiten Israël heeft toch ook weer een heel andere bedoeling, een andere betekenis dan de besnijdenis in Israël, omdat het rechte licht van de openbaring Gods daarover niet viel. Bij Israël krijgt het zeer speciaal de betekenis van: het teken van het verbond. De Heere God raapt dus een gebruik onder de mensenkinderen op en stelt dit als een teken van zijn verbond. Zoals, naar alle waarschijnlijkheid, de regenboog er voor de zondvloed evenzeer geweest is als er na, maar pas na de zondvloed werd gemaakt tot een teken van het verbond van God met Noach en in Noach met alle mensen.

Deze besnijdenis was een betrekkelijk ongevaarlijke, maar te gelijkertijd bloedige en pijnlijke operatie. De patiënt, die dat onderging, was enige dagen ongeschikt om zijn werk te verrichten, zoals wij weten uit de geschiedenis van de inwoners van Sichem, die door Levi en Simeon, de zonen van Jacon, in hun koorts op de derde dag na de besnijdenis, werden overvallen en gedood. Deze besnijdenis moet Abraham op zichzelf en op al de ingeborenen van zijn huis toepassen. Wij zagen reeds, dat in de kring van de volkeren rondom Abraham dus wel allerlei beseffen van onreinheid en onvruchtbaarheid rondwaarden, die dan door de besnijdenis werden bestreden, maar in de Bijbel krijgt het een speciale betekenis. Zeker, het is niet Bijbels om de concentratie van alle zonden te zoeken en te vinden in het geslachtsleven, een voorstelling, die overigens onder ons nogal eens voorkomt. Maar het is evenzeer en nog veel minder Bijbels om het geslachtsleven te denken buiten de zonde— inwerking. De sexuele cultus, die op het ogenblik ons volk aangrijpt en helaas ook verteert in de levenskracht, is nog veel minder Bijbels. Daar is aan elke eenzijdigheid een gevaar. Maar de Bijbel laat ons heel duidelijk zien, dat de ontwrichting van de verhouding tussen God en de mens onder andere en zeker in de eerste plaats tot openbaring komt door de bedekking van die delen, die de mens onbedekt liet voor de val. Het is niet voor niets, dat Adam en Eva onmiddellijk na hun val gewaar werden, dat zij naakt waren. En daarom heeft Uw en mijn kleding als eerste functie niet om te ontdekken, maar om te bedekken. Dat is dus tegelijkertijd een schande voor de mens. De zondige, zinnelijke natuur wordt allereerst gevoeld in het vlees, bepaald in de geslachtsdelen. Vandaar, dat de besnijdenis werd toegepast, in de eerste plaats in het vlees. Dat wil zeggen, de zondig zinnelijke natuur werd daar in de eerste plaats getroffen en besnoeid. En zodoende droeg Israël in zijn stamhoofd Abraham en al de ingeborenen uit zijn huis dit teken in het vlees rond. En nu wil God, dat Abraham en zijn nageslacht dit teken dragen het wordt haast een sacrament, ja het is ook een sacrament. Zoals wij in het nieuwe testament twee sacramenten kennen, nl. doop en avondmaal zo heeft Israel als sacramenten als ik ze zo noemen mag, gekend de besnijdenis en het Pascha.

Wat wilde God nu aan Abraham en zijn nageslacht daarmee leren? God wilde aan Abraham en de zijnen leren, dat zij onrein waren en wel van geslacht tot geslacht. En Zo was de besnijdenis dus er op gericht, dat Abraham en de zijnen zich aan dat oordeel Gods onderwierpen. God had en heeft het recht om de zonde te veroordelen in het vlees. Ook tot reiniging en tot uitsnijding van het lichaam der zonde, opdat hun vruchtbaarheid zou dienstbaar zijn aan de vervulling en de uitvoering van de raad Gods en het welbehagen des Heren van geslacht tot geslacht zou voortgaan. Zo was dus van Gods zijde bezien deze besnijdenis betekenis en verzegeling van de belofte Gods, maar ook het teken van de heiliging, van de uitsnijding van de zonde, van de afzondering tot de dienst des Heren en van de gemeenschap met de Heere, die hun God was.

En tegelijkertijd was de besnijdenis symbool van de vruchtbaarheid, waardoor de belofte Gods, die Abraham al ontvangen had, tot zijn einddoel zou worden gebracht in de Christus Gods. Het is alsof het mes, waarmee de jongetjes werden besneden telkens opnieuw wilde zeggen: Israël, met Uw vruchtbaarheid is het niets gedaan. Wat uit het vlees geboren is, dat is vlees. Maar, nu wordt gij besnoeid, ook in de voortplanting, opdat de Christus Gods te zijner tijd zou worden voortgebracht. Abraham ontving dit teken, gemeente, toen hij reeds lang gerechtvaardigd was door het geloof. Want wij weten, dat in Gen. 15 reeds staat en Abraham geloofde God en Hij rekende het hem tot gerechtigheid. En daarin zien wij, dat Abraham de vader is van die besneden zijn geworden, dat zijn de Joden, en ook de vader is geworden van allen, die heidenen waren, maar door hetzelfde geloof zijn gerechtvaardigd, geworden in de voorhuid, dat is in de onbesneden toestand, als Abraham. Met andere woorden wij zien hier iets staan, waaraan Paulus later vastknoopt in Rom. 3 en 4. Abraham als vader van het Joodse volk, van de besnedenen, maar ook als vader van de heidenen, die nooit zijn besneden geworden. Houdt dat vast, want daarop moeten wij straks nog terugkomen, dat Abraham het teken en zegel van de gerechtigheid van zijn geloof ontving, nadat hij door God reeds gerechtvaardigd was. Maar in de besnijdenis hebben wij een eis. Daar zat heel wat aan vast. Want aan die besnijdenis zat tegelijkertijd vast het onderhouden van het geheel van de wetten, die Mozes later op de Sinai aan Israël zou geven. Daarom krijgt hij, die zich later uit de heidenen tot Christus bekeert en nog wil laten besnijden, van Paulus te horen, ik betuig aan een ieder, die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de gehele wet te onderhouden Maar dan is Christus U ook, zegt Paulus verder, ijdel geworden.

Daaruit zien we dus, dat aan die besnijdenis vast zat, het geheel van Israëls ceremoniële eredienst uit het Oude Testament en dat de besnijdenis er nooit op uit is geweest de beloften Gods te niet te doen. Dat dus het teken en zegel van het genadeverbond, zoals zij dat droegen in hun vlees, er nooit op uit is geweest om te heersen over de belofte Gods, maar dat de belofte Gods er in klaarheid en helderheid er al was, voordat de besnijdenis werd ingevoerd. Daarom zou de belofte Gods ook die besnijdenis overleven. Met andere woorden, de besnijdenis zou allang teniet gedaan zijn, wanneer de belofte Gods- in de volle klaarheid en heerlijkheid in de Heere Christus zou schitteren. De besnijdenis behoort tot al de bloedige inzetten, die met Christus, geboorte, vooral met zijn lijden, dood en opstanding tot vervulling zijn gebracht.

Nu zegt Paulus tot de Colossenzen, die door de dwaalleraren zijn genoodzaakt zich te laten besnijden in hfdst. 2 : 11 en 12: Gij zijt in Christus volmacht, die het hoofd is van alle overheid en macht, in welke gij ook besneden zijt met een besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in het uittrekken van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus, zijnde met Hem begraven in de doop, in welke gij ook met Hem opgewekt zijt, door het geloof der werking Gods, die Hem uit de doden heeft opgewekt. Deze tekst moeten wij nog maar eens rustig nalezen. Met de kanttekeningen van de Statenvertalers er bij. Het is Colossenzen 2 : 11 en 12. Hieruit blijkt duidelijk, dat deze besnijdenis, behorend tot het geheel van de Oud Testamentische eredienst, de gemeenschap met Christus symboliseerde in zijn lijden, in zijn dood en in zijn opstanding. En dat dit teken in het vlees wees naar een geweldige geestelijke werkelijkheid, n.l. de besnijdenis van het hart. Want Mozes heeft in zijn dagen reeds gezucht; Och, of de Heere U een besneden hart had gegeven! En op een andere plaats roept hij het hardnekkige volk toe: Besnijd dan de voorhuid van Uw hart en verhard Uw nek niet meer. Jeremia roept uit; Besnijd U de Heere en doet weg de voorhuid Uwer harten, gij mannen van Juda en gij inwoners van Jeruzalem, opdat mijn toorn niet uitvare en brande en niemand dit blussen kunnen vanwege de boosheid Uwer handelingen. Paulus zegt in Rom. 3 : Want die is niet een Jood, die het in het openbaar is, noch die is de besnijdenis, die in het openbaar in het vlees is, maar die is een Jood, die het in het verborgen is en de besnijdenis harten in de Geest; niet in de letter is de besnijdenis, wiens lof is niet uit de mensen, maar uit God. Hoor, wat hij op een andere plaats zegt: Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar het geloof door de liefde werkende. Samenvattend roept hij triumferend in Philippenzen 3 uit: Want wij zijn de besnijdenis, wij die God in de Geest dienen en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees betrouwen.

Deze plaatsen uit Gods Woord wijzen ons naar een geweldige werkelijkheid, n.l. deze: dat de besnijdenis in het vlees een teken was van een geestelijke zaak n.l. de besnijdenis van het hart. Nu zien we de belofte Gods en er onder aan hangend het teken, tijdelijk bepaald in het Oude Testament, totdat die belofte in vervulling gaat in Christus. Dan zien wij dat God de Vader Christus treft in het vlees, dat Hij aannam, Uw vlees en mijn vlees, maar zonder zonden, wel in de gelijkmaking van het zondige vlees. Dat Hij, die tweede mens als Borg heeft geraakt en gezegd: Gij zijt onrein. Zo is Hij ingegaan in onze godverlatenheid en in ons zondig bestaan. Zo diep waren wij van God af gevallen, dat al hadden wij allen het teken van de besnijdenis in ons vlees, zoals de Joden dat droegen, er in de eeuwigheid geen verzoening zou zijn, hoeveel bloed daar ook bij gevloeid was. Maar toen Christus zich liet besnijden, is die besnijdenis niet afgelopen, toen Hij als kindje van acht dagen door die bepaalde priester werd besneden. De besnijdenis van Christus is geestelijkerwijs doorgedaan tot aan Zijn kruis, in Zijn lijden, in Zijn dood en in Zijn opstanding. Zodat Hij, zegt de apostel, een dienaar van de besnijdenis is geworden, opdat wij de beloftenissen der Vaderen zouden verkrijgen. Zo is het oordeel Gods van de kribbe tot aan het kruis over Hem doorgedaan en zo heeft Hij als de nieuwe Mens, door de levendmakende H.Geest de wezenlijke betekenis van de besnijdenis opgenomen in de doop, waar van het badwater ons precies hetzelfde leert, n.l. dat wij in zonden ontvangen en geboren zijn, dat wij in eeuwigheid in het Koninkrijk Gods niet zullen ingaan, tenzij wij van nieuw geboren worden, dat wij voor God zullen bestaan zonder de levendmakende Heilige Geest.

Nu komt het er voor ons op aan, wij, die het teken des Verbonds dragen, n.l. de H.Doop, dat wij deel hebben aan deze besnijdenis van Christus. Dat wil zeggen: deel hebben aan Zijn lijden, aan Zijn sterven en aan Zijn verrijzenis. Aan de afwassing onzer zonden door Zijn bloed en Geest in de wedergeboorte en in het geloof en in de afsterving van de oude mens, en in de opstanding van de nieuwe mens. Dat is voor ons de besnijdenis van Christus. Een besnijdenis, zonder handen geschied, zoals Coloss. 2 vers 11 en 12 zegt: in de uittrekking van het, lichaam der zonde des vleses, zijnde met hem begraven in de doop. Welk een werkelijkheid, gemeente, dat nu de uittrekking van het lichaam der zonde niet neer met de handen geschiedt, zoals oudtijds, maar in het begraven worden met Christus in de doop, opdat onze zonden, worden afgewassen door Zijn bloed. Dat was de instelling en dat was en is ook de betekenis. Nu wil de Heere, dat de kleine jongetjes van Israël (de vrouwen zijn in dit teken althans in de mannen begrepen, zij delen wel in de verbondszegeningen maar niet in het verbondsteken) van acht dagen oud, zouden worden besneden. De onreinheid rondom den geboorte duurde toch 7 dagen, op de achtste dag moest dat ventje worden besneden. Om te beginnen moet Abraham zelf het voorbeeld geven. Hij, die 99 jaren oud is, moet deze besnijdenis allereerst op zichzelf toepassen. Maar niet alleen op zich zelf, ook op zijn kind, hij had er toen één, Ismaël een jongen van 13 jaren. Maar niet alleen Ismaël, ook de slaven en de kinderen van die slaven, die in het huis zijn ingeboren. Maar niet alleen de slaven de lijfeigenen en hun kinderen — maar ook de vreemden, die Abraham voor geld gekocht heeft. Allen, die tot de stam behoorden, het gehele stamverband, vormden niet alleen een werkgemeenschap, maar ook een cultusgemeenschap, dat is een godsdienstige gemeenschap. De kring des verbonds richt zich dus onmiddellijk veel verder dan de naaste familie van Abraham, maar bestrijkt het geheel van zijn personeel. Ook de zijnen moeten het teken van het verbond in het vlees dragen. Daarin zien wij, dat onze vaders wel gelijk hadden, wanneer zij het verbond zich altijd veel verder zagen uitstrekken dan de kennis Gods in de moest enge zin van het woord. En dat zij daarom ook, wanneer zij maar garanties hadden voor een christelijke opvoeding, een zeer ruime doopspraktijk voorstonden, Maar nogmaals, onder garantie, dat er inderdaad een Christelijke opvoeding plaats vond. Dat hebben onze vaders niet uit hun duim gezogen, maar uit de Schrift gepuurd. Zij hebben gelezen, hoe dat ging bij Abraham en zijn geslacht en zijn personeel.

Wat heeft Abraham met de bediening van het Woord toch een beslag en een ontzag gehad onder de zijnen, zodat er straks niet één een kik geeft, niet één tegenspartelt en dat ze zich onderwerpen aan de regel, die God in Zijn verbond gaf. Dit teken des verbonds dient tussen God en Abraham om te zijn tot een eeuwig verbond. Een eeuwig verbond is een verbond, waarin het nageslacht na het andere ingeschakeld wordt. Het wordt pas echt helemaal een eeuwig verbond als Christus het vast maakt in Zijn bloed. Verder wijst ons de Schrift er op, dat wie dat teken van de besnijdenis niet in zijn vlees ontvangt of wil ontvangen, uitgerooid moet worden uit het volk. Dat is de verbondsdreiging. God wil de nalatigheid met de dood straffen.

Dat wil zeggen: Hij snijdt de verbondsbreker en de verbondsverachter uit het verbond. Of daar altijd de hand aan gehouden is, staat zeer te bezien. Maar dat waren dan ook de tijden van verval. Maar het is Gods eis aan Israël immer geweest, dat hij die niet besneden was, als een openbare verachter van God en Zijn verbond, het leven in die gemeenschap zou verbeuren.

Wil dat dan zeggen, dat het missen van dit teken strafbaar maakt voor God? Och neen! Calvijn tekent daarbij aan: Het is er precies eender mee als met de doop. Niet het missen van het sacrament stelt strafbaar voor God, maar het verachten van het sacrament, terwijl het allang had, moeten worden gebruikt op de rechte wijze, dat stelt strafbaar voor de hoge en de heilige God. Wij kennen dat niet meer, gemeente. Stel U voor dat in Nederland alle ongedoopten zouden worden doodgeslagen. Dat is ook niet Gods bedoeling. En- toch gaat diezelfde tucht door. Maar op een andere wijze. Wij zien dat ook in de geslachten. Wanneer deze niet alleen verwateren, maar ook afvallen, of in een familie, waarin een bepaalde tak afvalt. Zelf is men nog gedoopt, maar de kinderen niet neer. Het is alsof God er al een voorlopige snee op zet van Zijn oordeel. Dat de afhouwing al bijna tot in de wortel is doorgedrongen. Dan zet God zelf onder censuur. Want wie van God afvalt, zet tegelijkertijd zijn gezin onder censuur. Dat behoeft de kerkeraad meestal niet te doen. Dat doet men zelf. Men onttrekt zich aan de bediening van het Woord Gods in het raam van het verbond. Maar de definitieve uitroeiing wacht tot de jongste dag. Hij heeft, zo zegt God, mijn verbond gebroken. Dat wil dus zeggen, dat hij er in geweest is. O neen, U moet dat niet op de uitverkiezing betrekken, dan loopt U altijd vast. Neen, in dat verband in de zin van: hij heeft mijn verbond gebroken.

En om wat kapot te slaan, moeten we er eerst in gestaan hebben. Elkeen die ontkent, dat de gedoopten in dat verbond staan, mogen wel bedenken, dat zij de Schrift tegen zich hebben want de Heilige Geest zegt hier bij Vs. 14: Hij heeft mijn verbond verbroken. Dat gaat op tot op de dag van vandaag door. Er zijn verbondsbrekers, die het verbond breken en de afsnijding zal in de jongste dag voltooid zijn. Ontroerende gedachte, dat een mens zichzelf onder de goddelijke censuur stelt en dat God niet anders heeft te doen dan dat, wat een mens zichzelf waard heeft gemaakt, te bevestigen.

Wanneer zowel de eis aan Abraham en zijn nageslacht klaar en helder is geopenbaard, komt de Heere met een bijzondere belofte voor Sara, die tot nog toe Sarai heeft geheten, maar voortaan Sara zal heten. Menigeen hoeft daar een verschil in willen lezen, dat Sarai zou betekenen "mijn vorstin" en Sara, "vorstin" zonder meer. Nu zou dat "vorstin" groter zijn. Ik geloof, dat we het niet in deze richting moeten zoeken, maar dat wij hier een taalverschil achter hebben te zoeken. Sara is dan de Hebreeuwse vorm, zodat er met deze naamsverwisseling wordt uitgedrukt, dat zij uit haar vroegere verband helemaal is uitgelicht en nu in het verband is gezet, waarin God haar heeft gesteld. Nu betekent Sara ongetwijfeld. 'vorstin". Want Sara, we zouden haast zeggen, de vergetene, de onvruchtbare, van haar wordt gezegd dat ze een zoon zal krijgen. Abraham zal uit Sara een zoon krijgen en God zal haar zegenen, zodat zij ook tot volkeren zal worden en koningen der volkeren uit haar zullen worden. Dat is heel wat. Dat is ook vervuld. Want als Izak later geboren is, zien wij uit Jacob Israël ontstaan en uit Ezau de Edomieten. Onder de Israëlieten en de Edomieten zijn vele koningen geweest, die allen hun stamboom tot aan Sara konden terugleiden. Maar wat wel het meest opmerkelijk is, is dat God hier aan Abraham een nadere openbaring geeft over het zaad. Want we hebben al één en andermaal gezien, dat God aan Abraham een belofte had gegeven van nakomelingschap, Maar God had het nog nooit precies bepaald, uit welke vrouw dat kind geboren zou worden. Vandaar en dat hebben we toen uitvoerig overdacht, dat Abraham gemeend heeft: Nu, als het Sara dan niet is, dan Hagar, en dat nog wel op Sarai's voorstel. Toen is Abraham heengegaan en heeft een kind verwekt.

Jawel, maar nu blijkt het, dat dat kind niet de drager van de belofte Gods zou zijn. Stel U voor, gemeente, de verbazing van Abraham. Hij was toch intussen 99 jaar oud geworden. De natuurlijke weg was een afgesneden weg. In het afgestorven bestaan, zoals het met oude mensen althans behoort te gaan, behoort men zich meer te concentreren op de dingen der eeuwigheid, die aanstaande zijn, dan dat men nog zou denken aan het verwekken en ontvangen van kinderen. Hij was 99 jaren oud. Nu komt God hem openbaren dat hij nogmaals vader zal worden en dat nog wel van een zoon uit een moeder, waarin de moeder verstorven is geraakt. Is het een wonder, dat Abraham op zijn aangezicht valt en dat hij lacht en dat hij in zijn hart zegt: Zal één, die 100 jaar oud is (hij rondt het maar af) een kind geboren worden. En zal Sara, die 90 jaren oud is, baren? Abraham is stomverwonderd en hij lacht. Hoe is het mogelijk zeggen de mensen, dat Abraham om zo'n ernstige zaak lacht. Wel, de lach ontstaat daar, waar de lachwekkende tegenstelling wordt ontdekt tussen wat hoog en wat laag is, wat rein en wat gemeen is, wat heilig en wat onheilig is. Nu bij God zijn alle dingen mogelijk, maar bij Abraham is het uitgesloten. Het is niet de lach van de spot, zoals bij Sarai straks. Het is ook niet een lach vol van ongeloof geweest, hoewel dit ongeloof er zeker niet buiten is geweest, maar het is een lach, ontstaan, zoals de humor vandaag nog vaak ontstaat, uit de tegenstelling, die ongemerkt de lachspieren in beweging brengt. Abraham lacht. Dat gaat maar door in dit hoofdstuk. Het is een lach, die God zal omzetten in een eeuwige lach.

Want Izaak zal zijn een kind des lachens. Izaäks naam zegt het reeds, wijst op de lach. Abraham valt op zijn aangezicht voor God in ootmoed, in vernedering, in aanbidding. Maar het is hem te groot. Dat kan vandaag nog wel eens gebeuren, dat God met een zaak tot de zijnen komt, die zij te groot vinden. Zo groot, dat ze met het mindere nog gaarne genoeg nemen. Zo is het ook Abraham gegaan en hij zegt tot God: Och, dat Ismaël mocht leven voor Uw aangezicht. We vragen ons af, gemeente, hoe komt Abraham plotseling aan Ismaël. Wel, dat is goed te begrijpen. Hij had tot nog toe Ismaël gezien als de drager van de belofte als degene, die niet alleen zijn erfenis zou krijgen, maar straks ook de belofte nader tot vervulling zou brengen. Daar komt bij: Abraham was zijn vader en zoals elke vader houdt hij van zijn zoon. 't was zo'n aardige vent van dertien jaar! Abraham heeft er zich in verheugd. Nu hoort hij plots, dat er een andere zoon staat geboren te worden. Nu denkt zijn vaderhart, ook zijn natuur aan Ismaël. Wat zou er met Ismaël gebeuren? Zou Ismaël verdrongen worden uit het huis? En daarom zegt hij: Och, dat Ismaël mocht leven voor Uw aangezicht. Dat wil zeggen: Groeien en in welstand toenemen en door U gezegend worden. Maar God komt met zijn woord terug en zegt: Voorwaar (dat is een eed) Sara, Uw huisvrouw zal U een zoon baren en gij zult zijn naam noemen Izaak en Ik zal Mijn verbond met hen oprichten tot een eeuwig verbond, zijnen zede na hem. En aangaande Ismaël heb ik verhoord. Zie ik heb hem gezegend en zal hen vruchtbaar maken en gans zeer vermenigvuldigen. Twaalf vorsten zal hij gewinnen en ik zal hem tot een groot volk stellen. Maar mijn verbond zal ik met Izaak oprichten, die U Sara op deze gezette tijd in het andere jaar zal baren. Welk een openbaring, voor Abraham. Sara wordt op de voorgrond geschoven. Zij zal een zoon baren over een jaar en zij zal zijn naam noemen Izaak dat betekent: hij lacht. Het is een kind des lachens van de eerste aankondiging aan. Hij is het kind, dat in de belofte zijn vader al zo'n vreugde heeft gegeven door de lachwekkende tegenstelling, dat Christus later zegt: Abraham heeft van verre Mijn dag gezien en heeft zich verheugd.

Zodat het wellicht niet teveel verondersteld is, dat Abraham door de openbaring van deze belofte als in een flits door Izaäk de Christus, de grote lachverwekker, het grote adventskind heeft gezien en zich verwonderd heeft over Zijn komst. Izaäk het kind des lachens, zal worden. En Ik zal met hem mijn verbond oprichten tot een eeuwig verbond zijnen zade na hem. Dat wil zeggen, gemeente, de drager van de belofte zal Izaäk zijn. Want er is er telkens één, door wie Christus een stap naderbij zet tot Bethlehem toe. Dat is niet door Ismaël, maar door Izaäk, Dat is Gods vrije genade. Dat is Gods vrije verkiezing. Izaäk zal het zijn.

Maar Ismaël dan? Nu, daar zegt de Heere heel duidelijk van En aangaande Ismaël heb Ik u verhoord. Zie Ik heb hem gezegend en zal hen vruchtbaar maken. Dan horen wij van 12 vorsten en van een groot volk. Ismaël, de jongen, wiens hand was tegen allen en de hand van allen tegen hem. De woeste Bedoein, wiens nakomelingen nog op kamelen door de woestijnen doorsnellen. Ismaël, wordt rijk bevrucht met zegeningen. Wij zien nog vaak, dat kinderen des vlezes, waarin schier geen godsvrucht meer wordt gevonden soms in de tijd afgeladen worden met aardse zegeningen. Wij zien meermalen, dat kinderen van godsvruchtige ouders om de godsvrucht van de ouders in de tijd rijk gezegend worden, juist soms dienen, die weliswaar niet openbaar vijandig tegenover de dienst des Heeren staan, maar toch niet het wezen van de godsvrucht bezitten. Dat is bij Ismaël duidelijk te zien. Wil dat dan zeggen, dat Ismaël buiten het verbond wordt gezet? Neen, die consequente mogen wij niet eens trekken Want hier wordt Ismaël niet buiten het verbond gezet, maar het zijn in dat verbond zal afhangen van zijn houding tegenover Izaäk die als het ware een schijnsel van Christus was. Of, als ik het nog duidelijker mag zeggen; de stand van zaken voor Ismaël zal afhankelijk zijn, hoe hij tegenover Christus staat in de gestalte van Izaäk. Of hij deze Izaäk zal zien als de gezegende drager van de belofte Gods, om wiens wil ook Ismaël een zegen kon krijgen, dan wel of hij hem bespotten zou. Daar horen we later over. Hier wordt daarover niet beslist. Calvin en Matthew Henry laten het beiden in het midden of Ismaël mogelijk ook zelf niet een eeuwige zegen uit dat verbond heeft megedragen. Daarover oordelen wij niet. Wel weten wij, dat zijn nageslacht geheel buiten het verbond der genade is geraakt. Wel weten wij, dat zij weliswaar bepaalde beseffen van de religie hebben megedragen, maar dat zij er niet bij zijn gebleven.

Maar, mijn verbond, zegt God, zal ik met Izaäk oprichten, die Sara op deze gezette tijd in het andere jaar baren zal. Welk een boodschap, gemeente! Daarover wordt in het volgende hoofdstuk nog veel meer gezegd. Dan vaart God op. De woorden zijn gesproken en Abraham blijft met deze boodschap achter. Dan zien wij Abrahams geloofsgehoorzaamheid, zo sterk, dat hij nog op diezelfde dag de zaak ter hand neemt. Waaruit blijkt het geloof? Uit de gehoorzaamheid. En is dat bij ons ook zo? Wanneer we het woord Gods hebben gehoord en het bevel Gods hebben vernomen, is er dan diezelfde gehoorzaamheid, die Abraham betrachtte? Hij nam zijn zoon, hij nam de ingeborenen, hij nam de vreemden en besneed zo allen. Opdat zij in het teken van dat verbond zouden staan. Ziedaar Abraham in zijn onderworpenheid en in zijn gehoorzaamheid, die zulk een rijke zegen voor hem en voor zijn gezin meebracht, omdat hij niet alleen in het teken, maar door het teken rustte in de God van het teken.

Amen.

